

LIETUVOS KREDITO UNIJŲ SISTEMOS VYSTYMO SI TENDENCIJŲ IR PERSPEKTYVŲ VERTINIMAS

Jurgita Igarytė¹, Julius Ramanauskas²

¹ Lietuvos centrinė kredito unija, ² Klaipėdos universitetas

Lietuvos kredito unijų nariais per 15 metų veiklos laikotarpį tapo virš 120 tūkstančių Lietuvos gyventojų ir verslo subjektų, o jų turtas išaugo iki 1,4 mlrd. litų ir 2011 m. liepos 1 d. sudarė 1,7 proc. bankų sistemos turto. Kredito unijų vaidmuo mūsų šalyje nuolat auga, ypač regionuose, kur dažnai kredito unijos būna vienintelės pagrindines finansines paslaugas teikiančios kredito įstaigos.

Straipsnyje aptariami kredito unijų vystymuisi įtakos turintys veiksniai ir kredito unijų vadovų požiūris į kredito unijų sistemos raidos perspektyvas. Tyrimo objektas – Lietuvos kredito unijos. Tyrimo tikslas – pateikti siūlymus spartesniam Lietuvos kredito unijų vystymuisi užtikrinti. Tyrime taikyti šie metodai: kiekybinis (anketinė kredito unijų vadovų ir darbuotojų apklausa) ir kokybinis (interviu su kredito unijų vadovais, mokslinės literatūros ir dokumentų kredito unijų klausimais analizė) tyrimai, statistinė kredito unijų rodiklių prognozė bei gautų tyrimo rezultatų lyginamoji analizė. Tyrimo rezultatai – pateikti siūlymai spartesniam Lietuvos kredito unijų vystymuisi užtikrinti.

Raktiniai žodžiai: kredito unija, vystymasis, perspektyvos.

JEL kodai: E500, Q140, R510, P130.

Įvadas

Kredito kooperatyvai yra plačiai paplitę pasaulyje. Šiai dienai šalia stambių privačių komercinių bankų veikia gerai žinomos kooperatinės finansų įstaigos, kaip pavyzdžiui – Desjardins Group (Kanada), Rabobank (Nyderlandai), Credit Agricole (Prancūzija), BVR/DZ Bank (Vokietija), Banco di Credito Cooperativo (Italija), Okobank (Suomija) ir kt.

Lietuvoje kredito unijos pradėjo steigtis 1995 m. pabaigoje. Per 15 veiklos metų kredito unijų nariais mūsų šalyje tapo daugiau kaip 120 tūkstančių Lietuvos gyventojų ir verslo subjektų, o jų turtas išaugo iki 1,4 mlrd. litų ir 2011 m. liepos 1 d. sudarė 1,7 proc. bankų sistemos turto. Pagal paslaugų teikimo vietų skaičių 2011 m. viduryje kredito unijų tinklas buvo antras pagal dydį Lietuvoje – veikė 72 kredito unijos ir virš 100 jų padalinių (kitaip vadinamų „nutolusiomis“ kasomis) įvairiuose šalies kaimuose ir miesteliuose.

Pagal savo veiklos pobūdį ir sąlygas kredito unijos yra vietos bendruomenių finansų įstaigos, tačiau kartu su stambiais komerciniais bankais jos veikia bendroje finansų rinkoje, kuriai stiprią įtaką daro pasaulyje vykstantys globalizacijos ir konsolidacijos procesai. Nors pastaraisiais metais kredito unijų reikšmė Lietuvos bankinėje rinkoje nuolat auga, tačiau mokslinėje literatūroje jų vystymosi tendencijos ir perspektyvos mažai analizuojamos.

Reikšmingus tyrimus kredito unijų vystymosi klausimais yra atlikę I. MacPherson (1999), R. Di Salvo (2003), D. McKillop, P. Goth ir N. Hyndman (2006). Lietuvos kredito unijų raidos klausimus išsamiau analizavo D. Kaupelytė ir O. McCarthy (2004), J. Igarytė (2006), D. Kaupelytė (2007), tačiau šiuose tyrimuose pasigendama išsamesnės kredito unijų vystymosi perspektyvų analizės ir vaidmens rinkoje prognozės. Be to, nuo 2007 m. naujų tyrimų Lietuvos kredito unijų vystymosi srityje nebuvo atlikta. Straipsnyje nagrinėjama aktuali mokslinė problema – kredito unijų vystymosi veiksniai bei Lietuvos kredito unijų sistemos plėtros perspektyvos.

Tyrimo objektas – Lietuvos kredito unijos.

Tyrimo tikslas – pateikti siūlymus spartesniam Lietuvos kredito unijų vystymuisi užtikrinti.

Tyrimo metodika. **Siekiant pateikti siūlymus Lietuvos kredito unijų vystymuisi užtikrinti, buvo atliktas tyrimas naudojant** kelis metodus: kiekybinis (anketinė kredito unijų vadovų ir darbuotojų apklausa) ir kokybinis (interview su kredito unijų vadovais, mokslinės literatūros ir dokumentų kredito unijų klausimais analizė) tyrimai, statistinė kredito unijų rodiklių prognozė bei gautų tyrimo rezultatų lyginamoji analizė.

Kredito unijų apklausa ir interview buvo atliekami 2011 m. gegužės 16–24 d. Apklauskos anketa buvo pateikta 61 kredito unijai Lietuvos centrinės kredito unijos (toliau – LCKU) organizuoto susirinkimo metu ir papildomai el. paštu. Anketa buvo sudaryta iš 6 klausimų, kurių dėka buvo siekiama išsiaiškinti kredito unijų vadovų planuojamus jų kredito unijos veiklos rezultatus 2015 m. (unijos narių skaičių, „nutolusių“ kasų skaičių, kapitalo ir turto dydžius), nuomonę apie bendrus Lietuvos kredito unijų rezultatus 2015 m. (unijų skaičių, „nutolusių“ kasų skaičių, narių skaičių ir rinkos dalį), kredito unijų priklausymą asocijuotoms institucijoms bei nuomonę apie kredito unijų plėtros priežastis. Interview su kredito unijų vadovais tikslas – išsiaiškinti kredito unijų vystymąsi lemiančius vidinius ir išorinius veiksnius.

Tyrimo metu gautos užpildytos 43 apklauskos anketos iš 42 kredito unijų. Anketas užpildė: 17 valdybos pirmininkų (iš jų 16 užima ir administracijos vadovo pareigas), 17 administracijos vadovų, 9 kitas pareigas užimantys darbuotojai. 65,1 proc. apklauskos dalyvių kredito unijose dirbo daugiau kaip 5 m., 18,6 **proc. – nuo 1 iki 5 m., 16,3 proc. – iki 1 m. Interview atlikti su 8** kredito unijų ir LCKU valdybos pirmininkais (iš jų 6 užima administracijos vadovo pareigas).

Statistinė kredito unijų rodiklių (kredito unijų skaičiaus, jų padalinių skaičiaus, narių skaičiaus ir rinkos dalies) prognozė iki 2015 m. buvo atliekama linijinės tendencijos analizės būdu, remiantis 2003–2010 m. Lietuvos banko skelbiamais kredito unijų duomenimis. Statistinės prognozės rezultatai buvo lyginami su apklauskos metu gautomis kredito unijų prognozuojamų rodiklių **vidutinėmis reikšmėmis**.

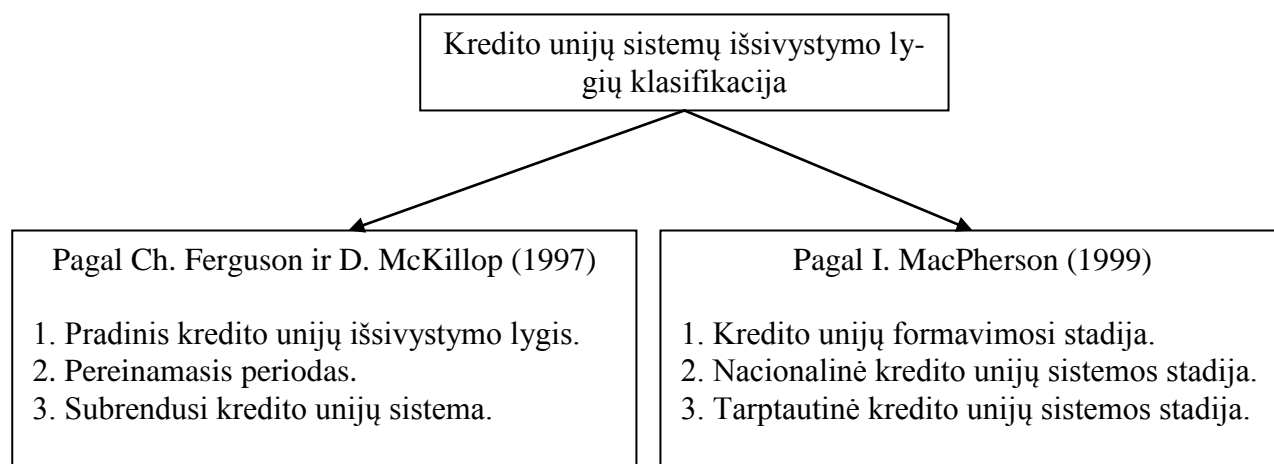
Apklauskos duomenų apdorojimui ir statistinei prognozei atlikti panaudota „MS Excel“ programa.

2. Kredito unijų vystymosi tendencijų ir perspektyvų Lietuvoje vertinimas

Literatūroje (Di Salvo, 2003; Lee, 1990; McKillop, 2006; Kaupelytė, 2007) kredito kooperatyvai vadinami labai įvairiai: kredito unijomis, kredito sąjungomis ar draugijomis, kooperatiniais bankais, kredito ar finansiniais kooperatyvais ir pan., tačiau iš esmės kiekviena kooperatinė finansų įstaiga pasižymi bendrais jai būdingais bruožais. Kooperatinės finansų įstaigos savo veikloje vadovaujasi kooperatiniais principais, t. y. savanoriška ir atvira naryste, demokratiniu valdymu, ekonominiu narių dalyvavimu kapitale, kooperacija tarp kooperatyvų ir pan. (International ..., 1995).

Lietuvoje paplitusi tik viena finansinės kooperacijos forma – kredito unijos. Mokslinėje literatūroje kredito unijos dažniausiai apibūdinamos kaip „narių valdomos, savanoriškos, savitarpio pagalbos, demokratinės, kooperatinės finansų įstaigos, kurios teikia finansines paslaugas savo nariams“ (Lee, 1990; McKillop, 2006).

Analizuodami kredito unijų sistemų vystymosi tendencijas įvairiose užsienio šalyse, mokslininkai (Ferguson, 2002; McCarthy, 2001 ir kt.) paprastai išskiria tris kredito unijų ir kitų kooperatinių finansinių institucijų sistemų išsivystymo stadijas (žr. 1 pav.).



1 pav. Kredito unijų sistemų išsivystymo lygiai

2011 m. Lietuvos kredito unijas pagal daugumą požymių buvo galima priskirti pereinamojo periodo kredito unijų sistemai pagal Ch. Ferguson ir D. McKillop (1997) bei nacionalinei stadijai pagal I. MacPherson (1999). Antrajam kredito unijų sistemos išsivystymo lygiui Lietuvoje kredito unijas galima priskirti dėl šių priežasčių: pastaraisiais metais stebimas kredito unijų stambėjimas, nariams teikiama daugiau diversifikuotų paslaugų, kredito unijos įgyja vis didesnę įtaką šalies ekonomikoje, keičiamas įstatyminis reguliavimas, išplečiamos narystės sąlygos, pabrėžiamas augimo ir efektyvumo būtinumas, pripažįstamas poreikis didesniajam profesionalumui, informacinių technologijų plėtrai, vystomos centralizuotos paslaugos.

Svarbu pažymėti tai, kad kredito unijų sistemos buvimas pirmame ar antrame išsivystymo lygyje negarantuoja jos automatinio perėjimo į kitą išsivystymo lygį, nes tai gali užtikrinti tik nuoseklus sistemos integracinių procesų plėtojimas. D. McKil-

lop, P. Goth ir N. Hyndman (2006) išskyrė penkis pagrindinius veiksnius, kurie lemia sėkmingą kredito unijų sistemų plėtrą ir perėjimą į aukštesnį išvystymo lygį: situacinė lyderystė, profesionalizacija, skėtinės organizacijos, kredito unijų veiklos reguliavimas ir įstatyminė aplinka ir technologijos.

Vertinant dabartinius Lietuvos kredito unijų sistemoje vykstančius plėtros procesus pastebima, kad per pastaruosius kelerius metus didžiausias dėmesys buvo skirtas šiems veiksniams:

1. Kredito unijų veiklos reguliavimo ir įstatyminės aplinkos tobulinimui. Kredito unijų įstatyminė aplinka buvo nuolat tobulinama nuo 2000 m., kai buvo priimtas naujasis Centrinės kredito unijos įstatymas bei kitos kredito unijų plėtrai svarbios įstatymų pataisos dėl kredito unijų įtraukimo į valstybinę indėlių draudimo sistemą, sumažintas minimalaus pajaus dydis (nuo 300 iki 100 litų), išplėstos narystės galimybės, pratęsta pelno mokesčio lengvata, suteikta išimtis dėl minimalaus kapitalo dydžio pagal ES direktyvą Nr. 2000/12/EB.

2. Skėtinių organizacijų plėtrai, t. y. įkurtos ir vystomos kredito unijų sistemos antro lygio organizacijos: Asociacija Lietuvos kredito unijos (ALKU), įkurta 1997 m., ir Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU), įkurta 2002 m. Šios organizacijos kredito unijoms teikia atstovavimo, konsultavimo, sistemos stabilumo ir likvidumo užtikrinimo, pinigų perskolinimo, vidinės priežiūros, produktų vystymo, bendros rinkodaros ir kitas paslaugas.

3. Technologijų plėtrai. Kredito unijų informacinės sistemos tobulinamos jau nuo 1997 m., o nuo 2004 m. pradėti kredito unijų centralizuotos bankinių operacijų ir apskaitos sistemos programavimo darbai. Technologijų vystymas suteikė galimybes LCKU narėms kredito unijoms teikti sudėtingas paslaugas, kaip pavyzdžiui: pinigų pervedimai, internetinė bankininkystė, tarptautinės mokėjimo kortelės ir tarptautiniai mokėjimo nurodymai.

Mažesnis dėmesys pastaraisiais metais buvo skiriamas situacinei lyderystei ir profesionalizacijai. Tai lėmė dėl sparčios kredito unijų plėtros išaugęs kredito unijų darbuotojų ir naujų valdymo organų narių skaičius. Skiriant mažiau dėmesio kredito unijų mokymams, dalis kredito unijų valdymo organų narių nėra aktyviai įsitraukę į kredito unijų veiklą, darbuotojams ir valdymo organų nariams trūksta žinių apie kooperacijos principus ir vertybes bei kredito unijų, kaip kooperatinės bankininkystės, pranašumus.

Atsižvelgiant į tai, kad situacinė lyderystė yra vienas iš svarbiausių kredito unijų vystymosi veiksnių, nuo kurio priklauso tolimesnė kredito unijų sistemos plėtra, buvo atliktas tyrimas kredito unijų vadovų ir darbuotojų nuomonei apie kredito unijų sistemos plėtros perspektyvas išsiaiškinti.

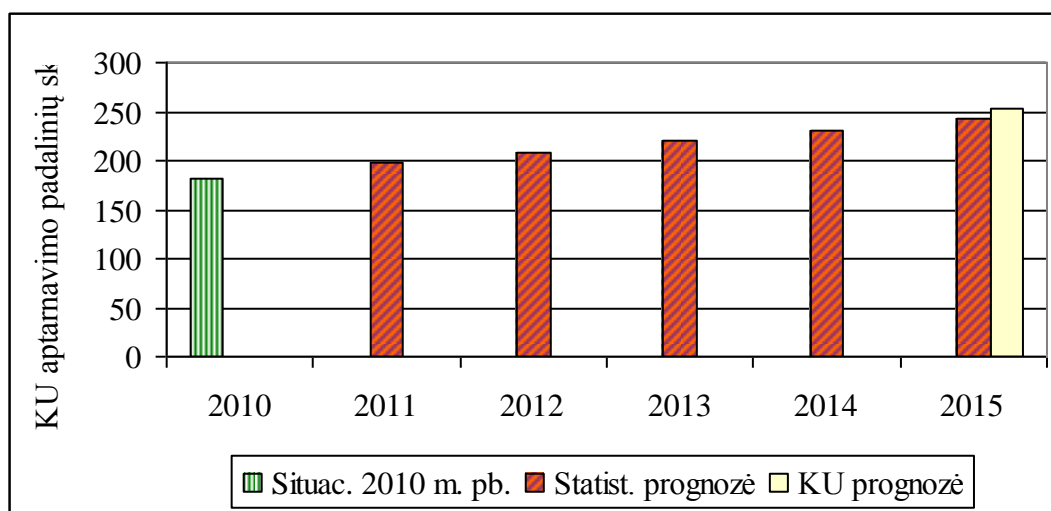
Planuojami vienos kredito unijos rodikliai 2015 m. pabaigoje. Įvertinus visų apklausos rezultatus pastebėta, kad 2015 m. pabaigoje planuojami mažiausi kredito unijos rodikliai: 500 narių, 0,4 mln. Lt kapitalas ir 4,5 mln. Lt turtas. Pagal LCKU turimus narių kredito unijų duomenis 2011 m. balandžio 30 d. mažiausi kredito unijos rodikliai buvo: 145 nariai, 0,1 mln. Lt kapitalas, 1,6 mln. Lt turtas.

Pagal LCKU turimus duomenis 2011 m. balandžio 30 d. didžiausi kredito unijos rodikliai buvo: 7890 narių, 16 kasų, 30,1 mln. Lt kapitalas, 237,7 mln. Lt turtas, o

apklausos dalyvių planuojami didžiausi kredito unijos rodikliai: 10 tūkst. narių, 16 kasų, 100 mln. Lt kapitalas ir 800 mln. Lt turtas.

Apskaičiavus kredito unijų prognozuojamų rodiklių vidutinius dydžius nustatyta, kad 2015 m. pabaigoje vidutinė kredito unija turės 3160 narių, taip pat 3–4 įsteigtas kasas, kredito unijos kapitalas sieks – 6,3 mln. Lt, o turtas – 74,2 mln. Lt. Vidutinės kredito unijos rodikliai pagal LCKU turimus duomenis 2011 m. balandžio 30 d. buvo: 1905 nariai, 2 kasos, 2,1 mln. Lt kapitalas ir 20,8 mln. Lt turtas.

Planuojami bendri Lietuvos kredito unijų rodikliai 2015 m. pabaigoje. Apklauskos dalyvių nuomone, 2015 m. Lietuvoje veiks 75 kredito unijos ir 178 „nutolusios“ kasos (iš viso 253 kredito unijų paslaugų teikimo vietos) (žr. 2 pav.). Pagal statistinės prognozės rezultatus 2015 m. turėtų veikti 79 kredito unijos ir 163 padaliniai (iš viso 242 paslaugų teikimo vietos). Kaip matyti iš šių tyrimo rezultatų, apklausos dalyviai tikisi, kad ateityje steigsis mažiau kredito unijų nei iki šiol, tačiau ir toliau didės kredito unijų įsteigtų padalinių skaičius.



2 pav. Kredito unijų aptarnavimo padalinių skaičiaus Lietuvoje prognozė 2011–2015 m.

Apklauskos dalyviai prognozuoja, kad 2015 m. pabaigoje kredito unijų paslaugomis Lietuvoje naudosis beveik 189,9 tūkst. narių. Šie rezultatai yra labiau optimistiški nei statistinė prognozės rezultatai, pagal kurią 2015 m. pabaigoje kredito unijų paslaugomis turėtų naudotis 176 tūkst. narių.

Apklauskos rezultatai dėl kredito unijų rinkos dalies rodo, kad kredito unijos tikisi rinkos dalies išaugimo iki 3,95 proc. 2015 m. pabaigoje (2010 m. pabaigoje kredito unijų turtas sudarė 1,56 proc. bankų sistemos turto). Lyginant su statistine prognoze (2 proc.) matyti, kad unijų vadovai planuoja spartesnę unijų rinkos dalies augimą nei iki šiol. Tikėtina, kad šie lūkesčiai yra pagrįsti, nes jau 2011 m. liepos 1 d. kredito unijų turtas sudarė 1,74 proc. bankų sistemos turto (Lietuvos ..., 2011).

Kredito unijų priklausymas antro lygio organizacijoms 2015 m. pabaigoje. Vertindami kredito unijų priklausymą antro lygio sistemai 2015 m. pabaigoje, 34,9 proc. apklaustųjų mano, kad 2015 m. LCKU narėmis bus visos Lietuvoje veikiančios kredito unijos ir 46,5 proc. apklaustųjų mano, kad ALKU narės bus visos Lietuvoje veikiančios kredito unijos. Kitų apklaustųjų vadovų nuomone, dalis kredito

unių bus įstojusių į asocijuotas organizacijas (89,2 proc. kredito unių bus LCKU narės ir 89,7 proc. kredito unių bus ALKU narės), o kita kredito unių dalis (apie 10 proc.) veiks savarankiškai. Šis santykis beveik atitinka dabartinį asocijuotų ir atskirai veikiančių kredito unių santykį (2011 m. liepos 1 d. iš 72 kredito unių 62 kredito unijos (86,1 proc.) buvo LCKU ir ALKU narės.

Kredito unių vystymosi veiksniai. Interviu metu kredito unių vadovai vertino didžiausią įtaką kredito unių vystymąsi turinčius veiksnius. Sugrupuoti interviu rezultatai pateikiami žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė. Kredito unių vystymosi veiksniai

	Teigiamą įtaką darantys veiksniai	Neigiamą įtaką darantys veiksniai
Išoriniai veiksniai	<ul style="list-style-type: none"> • žmonių kooperacijos principų plėtojimas; • gyventojų nepasitikėjimas bankais; • nišos, kuriose nenori dirbti bankai (pvz., nutolusios kaimo vietovės); • bankų „nutolimas nuo klientų“; • bankų paslaugų kainodara, didesni mokesčiai už teikimas paslaugas. 	<ul style="list-style-type: none"> • kooperatinio švietimo stoka; • mažas kredito unių žinomumas visuomenėje; • mažas valstybės dėmesys kredito unijoms ir kooperacijai; • nepalanki įstatyminė aplinka, griežti Lietuvos banko reikalavimai; • nepalanki ekonominė situacija; • norint naudotis kredito unijos paslaugomis reikia įstoti į kredito uniją; • stiprėjanti išorinė (bankų ir kt. įstaigų) konkurencija.
Vidiniai veiksniai	<ul style="list-style-type: none"> • teikiamų paslaugų finansinė nauda nariams; • teigiamas poveikis vietos bendruomenėms (pvz., verslų vystymas); • kredito unių bendruomeniškumas, glaudus bendravimas su nariais; • teikiamų paslaugų lankstumas, operatyvumas, trumpesnis sprendimų priėmimo terminas; • kredito unijos teikia vis daugiau naujų paslaugų nariams; • kredito unių judėjimo stabilumas; • aktyvūs kredito unių vadovai; • kredito unių reklama. 	<ul style="list-style-type: none"> • nevieninga kredito unių paslaugų sistema; • mažas kai kurių kredito unių vadovų aktyvumas; • nepakankamas kredito unių darbuotojų ir renkamų valdymo organų narių profesionalumo užtikrinimas; • stiprėjanti išorinė ir vidinė (kredito unių tarpusavyje) konkurencija; • nepakankama informacinių technologijų plėtra; • galimas atitolimas nuo kooperatinių vertybių.

Įvertinus kredito unių vadovų nuomonę apie kredito unių vystymąsi lemiančius veiksnius matyti, kad unių vadovų mini visus veiksnius pagal D. McKillop, P. Goth ir N. Hyndman (2006). Papildomai apklausos dalyviai išskyrė šiuos veiksnius: ryšius su bendruomene, kooperatinį švietimą, kredito unių konkurencingumą. Kai kurios kredito unių vadovų nurodytus neigiamus veiksnius galima priskirti prie teigiamų veiksnių, pavyzdžiui, nepalanki ekonominė situacija turėjo įtakos kredito unių rinkos dalies augimui, griežti Lietuvos banko reikalavimai užtikrina kredito unių sistemos stabilumą ir pan.

Apibendrinus kredito unių tyrimo rezultatus galima teigti, kad kredito unių vadovai ateities perspektyvas vertina palankiai. Teigiamą ir neigiamą įtaką kredito

unijų plėtrai darantys veiksniai turi būti nuolat analizuojami, kurių pagrindu gali būti priimami reikiami sprendimai tolimesnei kredito unijų plėtrai Lietuvoje užtikrinti. Kooperatinio švietimo bei įstatyminio reguliavimo srityje svarbus vaidmuo tenka ne tik pačioms kredito unijoms, bet ir jas atstovaujančioms organizacijoms bei valstybės institucijoms.

Išvados

1. Gauti tyrimo rezultatai rodo, kad kredito unijų vadovai ateities perspektyvas vertina palankiai. Planuojama, kad ateityje kredito unijos stambės, o kredito unijų kasų tinklas plėtosis sparčiau nei naujų kredito unijų skaičius. Bendras kredito unijų paslaugų teikimo vietų skaičius 2015 m. pabaigoje turėtų viršyti 250 vnt. Vidutinės kredito unijos augimas 2011–2015 m. pagal narių ir paslaugų teikimo vietų skaičių turėtų siekti 60–70 proc., kapitalo ir turto augimas – 2–2,5 karto. Bendras kredito unijų narių skaičius Lietuvoje turėtų išaugti iki 170–190 tūkst., o kredito unijų rinkos dalis 2015 m. pabaigoje išaugs iki 4 proc.

2. Numatoma, kad iki 2015 m. visos Lietuvoje veikiančios kredito unijos nebus susijungusios į antro lygio organizacijas (LCKU ir ALKU). Asocijuotų ir savarankiškų kredito unijų santykis išliks panašus kaip ir šiuo metu – apie 90 proc. kredito unijų priklausys asocijuotoms institucijoms, o apie 10 proc. kredito unijų veiks savarankiškai.

3. Siekiant užtikrinti spartesnę kredito unijų sistemos vystymąsi kredito unijoms ir jų įsteigtoms antro lygio organizacijoms, siūloma skirti daugiau dėmesio šių priemonių įgyvendinimui:

- nuolat kelti kredito unijų darbuotojų ir valdymo organų narių kvalifikaciją;
- sparčiau įsisavinti informacines technologijas;
- labiau viešinti kredito unijų, kaip alternatyvios bankininkystės, privalumus;
- užtikrinti kooperacijos principų ir kooperatinių vertybių kredito unijų veikloje išsaugojimą, stiprinti bendruomeniškumą miesto tipo kredito unijose.

4. Valstybės institucijoms kartu su kredito unijų interesus atstovaujančiomis organizacijomis siūloma parengti ir įgyvendinti Lietuvos gyventojų kooperatinio švietimo bei kredito unijų įstatyminės aplinkos gerinimo priemones.

5. Prognozuojama, kad kredito unijų sistema Lietuvoje iki 2015 m. nepereis į trečiąjį išsivystymo lygį. Tačiau, nors kredito unijos išliks tame pačiame lygyje, jos bus labiau pasirengusios perėjimui į kitą vystymosi etapą.

Literatūra

1. Di Salvo, R. (2003). *The Governance of Mutual and Cooperative Bank Systems in Europe*. – Roma: ECRA.

2. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva Nr. 2000/12/EB „Dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo“. – <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=236947:cs&lang=lt&list=414551:cs,236947:cs,&pos=2&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte> [2011 07 20].

3. Ferguson, Ch., McKillop, D., Sibbald, A. (2002). *Credit Union Development in Reforming Economies: The Contrasting Cases of Poland and Ukraine // ICA International Co-operatives Research Conference proceedings*. – Thessaloniki.

4. Igarytė, J. (2008). The governance of credit unions system in Lithuania: at the crossroad towards atomized or centralized credit unions system // Les Cahiers de l'économie sociale. ICA XXII International Research conference „Cooperative Challenges: Food, Credit, Democracy and Development”. No. 6. – Paris: L'Harmattan.
5. International Cooperative Principles (1995). International Co-operative Alliance. – <http://www.ica.coop/coop/principles.html> [2011 05 21].
6. Kaupelytė, D. Kredito unijų sistemų funkcionavimas ir vystymo strateginiai sprendimai Europos Sąjungos šalyse: daktaro disertacija (2007). – Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
7. Kaupelytė, D., McCarthy, O. (2004). Comparative aspects of credit unions development in the retail market in Lithuania, Poland and Ireland in the context of the European Union // Conference „Finance in an Enlarged European Union“ proceedings. – Katowice.
8. Kredito įstaigų veikla 2011 m. II ketvirtį. Lietuvos bankas. – http://www.lb.lt/kredito_istaigu_veikla_2011_m_ii_ketvirti [2011 08 06].
9. Kredito įstaigų veiklos apžvalgos. Lietuvos bankas. – http://www.lb.lt/kredito_istaigu_apzvalgos [2011 05 20].
10. Lee, P. A. (1990) Introduction to Credit Unions. – USA: CUNA&Affiliates, Human Resource Development Department.
11. Lietuvos centrinės kredito unijos 2009 metinė ataskaita (2010). – Kaunas: UAB „Spaudos praktika“.
12. McCarthy, O., Briscoe, R., Ward, M. (2001) Mutuality through credit unions: a cross-national approach // The New Mutualism in Public Policy. – London: Routledge.
13. McKillop, D., Goth, P., Hyndman, N. (2006). Credit unions in Ireland: Structure, Performance & Governance. – Dublin: Institute of Chartered Accountants in Ireland.

THE EVALUATION OF DEVELOPMENT TENDENCIES AND PERSPECTIVES OF LITHUANIAN CREDIT UNIONS SYSTEM

Jurgita Igarytė¹, Julius Ramanauskas²

¹ *Lithuanian Central Credit Union*, ² *Klaipėda University*

Summary

During 15 years of credit unions activity in Lithuania over 120 thousands of members joined the credit unions. The total assets of credit unions reached 1400 million Litas contributing 1,7 % of the total market share. The role of credit unions in Lithuania is constantly increasing, especially in the regions, where often credit unions are the only institutions providing basic financial services to people. The article analyses the factors of credit unions development and an opinion of credit unions leaders about the perspectives of development of Lithuanian credit unions system. The object of the research is Lithuanian credit unions. The aim of the research is to present suggestions for the faster development of Lithuanian credit unions. These methods were applied during the research: quantitative research – survey with employees and managers of the credit unions, qualitative research - interviews with managers of credit unions, analysis of scientific literature and documents about credit unions, statistical prognosis of credit unions indicators and comparative analysis of research results. As the outcome of the research suggestions for the faster development of Lithuanian credit unions were presented.

Key words: credit union, development, perspectives

JEL codes: E500, Q140, R510, P130.